IN CURTEA LUI HAINEALA – CEDO a condamnat Romania dupa ce avocatul Alexandru Pruteanu a fost blocat sa conteste inregistrarile discutiilor cu o clienta: "Interceptarea convorbirilor dintre avocat si client afecteaza, fara indoiala, confidentialitatea". PT Bacau a cerut interceptarea clientei lui Pruteanu intr-un dosar in care aceasta avea "calitatea" de sora a unei inculpate care se sustragea. CEDO: "Ingerinta invocata a fost disproportionata in raport cu scopul urmarit" (Hotararea)

Scris de Alex PUIU

Avocatul **Alexandru Pruteanu** din Baroul Bacau a castigat la CEDO procesul intentat statului roman, dupa ce a reclamat ca instantele l-au impiedicat sa conteste legalitatea si oportunitatea interceptarilor convorbirilor telefonice private pe care le-a purtat cu o clienta. Desi nu a facut aprecieri cu privire la legalitatea inregistrarilor, ci s-a limitat la a stabili ca **avocatului i-a fost incalcat dreptul la respectarea vietii private, garantat de Art. 8 din Conventie.** Curtea de la Strasbourg a retinut in hotararea pronuntata, marti 3 februarie 2015, aspecte extrem de interesante despre modul de lucru al unor procurori si judecatori. Si mai interesant este ca speta avocatului Pruteanu isi are radacinile intr-un dosar al Parchetului de pe langa Tribunalul Bacau, instrumentat in urma cu 10 ani, pe vremea cand aceasta unitate era condusa de **Oana Haineala (foto)**, fosta sefa a Consiliului Superior al Magistraturii.

Avocatul **Alexandru Pruteanu** din Baroul Bacau a castigat la CEDO procesul intentat statului roman, dupa ce a reclamat ca instantele l-au impiedicat sa conteste legalitatea si oportunitatea interceptarilor convorbirilor telefonice private pe care le-a purtat cu o clienta. Desi nu a facut aprecieri cu privire la legalitatea inregistrarilor, ci s-a limitat la a stabili ca **avocatului i-a fost incalcat dreptul la respectarea vietii private, garantat de Art. 8 din Conventie.** Curtea de la Strasbourg a retinut in hotararea pronuntata, marti 3 februarie 2015, aspecte extrem de interesante despre modul de lucru al unor procurori si judecatori. Si mai interesant este ca speta avocatului Pruteanu isi are radacinile intr-un dosar al Parchetului de pe langa Tribunalul Bacau, instrumentat in urma cu 10 ani, pe vremea cand aceasta unitate era condusa de **Oana Haineala (foto)**, fosta sefa a Consiliului Superior al Magistraturii.

Total a pornit de la o autorizatie de interceptare emisa de Tribunalul Bacau, la solicitarea parchetului condus de Oana Haineala, intr-un dosar de inselaciune in care doi inculpati, M.T.O. si M.G.T., concubini, se sustrageau cercetarilor. Pentru a reusi localizarea si retinerea celor doi, ceea ce de altfel s-a si intamplat, procurorii au cerut mandat de ascultare inclusiv pentru C.I., sora inculpatei M.T.O si partenera de afaceri in firma detinuta de aceasta impreuna cu M.G.T. Dupa obtinerea autorizatiei de la judecator si inregistrarea pe o perioada de 30 de zile a convorbirilor lui M.T.O., M.G.T. si C.I., la dosarul cauzei au ajuns inclusiv 12 discutii telefonice purtate de C.I. cu avocatul Pruteanu. In rechizitoriul din 14 aprilie 2005 prin care M.T.O. si M.G.T. au fost trimisi in judecata, **parchetul a sustinut ca interceptarea convorbirilor lui C.I., care nu avea nicio calitate in dosar, "a fost necesara pentru localizarea lui M.T.O. si M.G.T."**

Autorizatia de interceptare a fost emisa pentru perioada 27.09-27.10.2004, iar telefoanele lui M.T.O., M.G.T. si C.I. au fost interceptate de politistii ai Departamentului de Investigare a Fraudelor din cadrul Politiei Bacau. Continutul discutiilor a fost transcris, fiind consemnate inclusiv numele, profesia si numarul de telefon ale lui Alexandru Pruteanu. Chiar in ziua in care autorizatia de interceptare expira, M.T.O. si M.G.T. au fost localizati si retinuti.

La 17 martie 2005, PT Bacau a transmis instantei suportii magnetici si procesul-verbal de redare a convorbirilor telefonice interceptate in baza autorizatiei din 24 septembrie 2004. Cu acest prilej, **procurorii au mentionat ca interceptarile au fost realizate in dosarul deschis impotriva lui M.T.O. si M.G.T. Judecatorii CEDO noteaza in continuare ca, in baza art. 91/3 Cpp, parchetul a cerut instantei sa certifice si inregistrarile convorbirilor telefonice apartinand lui C.I., sens in care aceasta din urma a fost citata sa se prezinte in fata instantei la 21 martie 2005**. La Tribunalul Bacau, C.I. a declarat ca inregistrarile in cauza se refera la convorbiri telefonice purtate cu membri ai familiei sale si cu prieteni. Prin incheierea interlocutorie din aceeasi zi pronuntata in camera de consiliu, **instanta a admis cererea Parchetului Tribunalului Bacau, stabilind ca inregistrarile au fost utile cauzei**. Incheierea interlocutorie a fost atacata cu recurs de avocatul Alexandru Pruteanu (in nume propriu, nu ca reprezentant al lui C.I.) si de C.I. Pentru a obtine admisibilitatea recursului, avocatul a invocat art. 13 CEDO (dreptul la un recurs efectiv), stilind ca legea penala nu prevede o cale de atac specifica in situatia hotararilor de certificare. Pruteanu a sustinut ca instanta, prin hotararea contestata, a incuvintat interceptarea convorbirilor pe care le-a purtat cu C.I. fara a fi fost citat in vreo calitate in dosar si ca respectivele discutii au avut caracter profesional. Invocand art. 91/3 alin. (2) si (7) Cpp, a aratat ca discutiile profesionale dintre un avocat si clientul sau nu pot fi mentionate in procesul-verbal de redare a convorbirilor si nici retinute ca probe in dosar. **De asemenea, a subliniat ca transcrierea convorbirilor lui C.I. nu era justificata de un scop legitim, intrucat C.I. nu a fost subiect al procedurilor penale. Din aceste considerente, a solicitat instantei distrugerea transcrierilor inregistrarilor celor 12 convorbiri telefonice pe care le-a purtat cu clienta sa**. Aceleasi concluzii au fost reluate in fata Curtii de Apel Bacau, la 5 aprilie 2005, cand avocatul a adaugat ca **practica in materie a instantelor nationale este in sensul de a se dispune distrugerea inregistrarilor convorbirilor telefonice purtate intre avocat si clientul sau. Alexandru Pruteanu a invocat in acest sens o hotarare de data recenta, din 29 martie 2005, a Tribunalului Bacau, prin care instanta a dispus distrugerea inregistrarilor convorbirilor purtate intre avocat si clientul sau, acesta din urma avand calitatea de inculpat. Cu toate acestea, printr-o hotarare definitiva din 5 aprilie 2005, Curtea de Apel Bacau a respins recursul declarat de avocat si de C.I., ca inadmisibil, intrucat Codul de procedura penala nu prevede cai de atac impotriva hotararilor de certificare**.

In ceea ce ii priveste pe M.T.O. si M.G.T., acestia au fost condamnati in prima instanta la 10 ani inchisoare pentru inselaciune, printr-o sentinta din 18 aprilie 2007 a Tribunalului Bacau, solutie mentinuta la Curtea de Apel Bacau (27 noiembrie 2008) si ramasa definitiva prin nedeclararea recursului.

CEDO: "Ingerinta invocata a fost disproportionata in raport cu scopul urmarit... Reclamantul nu a beneficiat de 'controlul efectiv' cerut de statul de drept"

Pentru ca atat Tribunalul Bacau, cat si Curtea de Apel Bacau, i-au blocat dreptul de a contesta legalitatea interceptarilor, avocatul Alexandru Pruteanu s-a adresa Curtii de la Strasbourg, la 12 iulie 2005, invocand incalcarea Art. 8 - *Dreptul la respectarea vietii private si de familie*, singur sau in conjunctie cu Art. 13 din Conventie. De partea cealalta, CEDO a considerat oportun sa examineze plangerea doar sub aspectul incalcarii Art. 8, precizand ca cele doua capete de cerere se confunda. Totusi, asa cum se poate observa din motivare, multe dintre argumentele retinute de Curte isi au sediul mai degraba in dreptul fundamental la un recurs efectiv, garantat de Art. 13 din Conventie.

Art. 8 - Dreptul la respectarea vietii private si de familie

"*1.Orice persoana are dreptul la respectarea vietii sale private si de familie, a domiciliului sau si a corespondentei sale.*

2.Nu este admis amestecul unei autoritati publice in exercitarea acestui drept decat in masura in care acesta este prevazut de lege si constituie, intr-o societate democratica, o masura necesara pentru securitatea nationala, siguranta publica, bunastarea economica a tarii, apararea ordinii si prevenirea faptelor penale, protectia sanatatii, a moralei, a drepturilor si a libertatilor altora".

Prezentam pasaje din motivarea hotararii CEDO (motivarea integrala, in paragrafele 41-58 din hotararea atasata la finalul articolului):

"*Curtea noteaza ca reclamantul s-a plans ca i-au fost interceptate convorbirile telefonice purtate cu C.I., cu care avea, in calitatea sa de avocat, o relatie profesionala. In aceasta privinta,* ***Curtea observa ca interceptarea convorbirilor telefonice dintre avocat si clientul sau afecteaza, fara indoiala, confidentialitatea, principiu care sta la baza relatiei de incredere dintre cele doua persoane****. (...) Fara indoiala, reclamantul nu a facut obiectul principal al unei autorizatii de interceptare pe considerentul calitatii sale de avocat sau al relatiei sale cu C.I. (a se vedea, mutatis mutandis, Andre si altii vs. Franta). Nu este insa mai putin adevarat ca,* ***atunci cand convorbirile unei persoane sunt inregistrate si utilizate in cadrul unui proces penal, persoana in cauza trebuie sa beneficieze de 'un control efectiv', pentru a putea contesta transcrierile respectivelor convorbiri telefonice*** *(a se vedea, mutatis mutandis, Matheron vs. Franta si Xavier Da Silveira vs. Franta).*

In acest sens, Curtea observa ca autorizatia pentru interceptarea si inregistrarea convorbirilor telefonice ale lui C.I. a fost emisa de o instanta. Cu toate acestea, respectiva autorizatie de interceptare a vizat-o pe C.I., nicidecum pe reclamant, astfel incat nu se poate concluziona ca instanta a vizat a priori, prin aceasta masura, persoana reclamantului. In plus, Curtea aminteste ca a respins deja rationamentul potrivit carula calitatea de magistrat a celui care dispune si supravegheaza interceptarea implica, ipso facto, regularitatea si conformitatea acestora cu Art. 8 din Conventie, astfel incat orice recurs pentru partile interesate ar fi inoperabil (a se vedea, mutatis mutandis, Matheron vs. Franta).

Prin urmare, este necesar a se examina daca reclamantul a avut la dispozitie un remediu a posteriori pentru a putea supune controlului inregistrarile in litigiu.

Curtea constata in acest sens ca, potrivit legislatiei interne in vigoare la data faptelor, interceptarile trebuiau certificate de instanta printr-o procedura in cadrul careia persoana vizata sa fie prezenta. In acest context, instanta a fost chemata sa verifice inregistrarile si sa dispuna fie retinerea acestora la dosarul cauzei, fie distrugerea lor. De asemenea, ***Curtea constata ca, potrivit reprezentantului Guvernului, art. 91/3 alin. (7) Cpp nu era aplicabil in materia procedurii de certificare, pe motiv ca C.I. nu avea calitatea de inculpat. Cu toate acestea, se pare ca textul de lege nu se refera in mod expres la calitatea de 'inculpat' a persoanei intercepta****te, ci mentioneaza termenul 'parat'. In orice caz, indiferent de interpretarea termenului, Curtea constata ca reclamantul, ale carui conversatii – considerate utile – au fost retinute in cadrul unei proceduri penale, nu a avut, conform legislatiei interne, calitatea necesara pentru a interveni in nume propriu in procedura de certificare: reclamantul nu a avut posibilitatea nici de a controla, pe baza argumentelor sale, legalitatea si necesitatea inregistrarilor, nici de a solicita punerea in balanta a intereselor justitiei in raport cu dreptul sau la respectarea vietii private si a corespondentei*.

In continuare, Curtea observa ca, potrivit Guvernului, reclamantul ar fi putut contesta legalitatea inregistrarilor in cadrul procedurii penale declansate impotriva inculpatilor M.T.O. si M.G.T., pe motiv ca inregistrarile erau depuse la dosar. ***Curtea remarca insa ca art. 301 si 302 Cpp invocate de Guvern se refera la drepturile si obligatiile partilor din procesul penal, sens in care Curtea observa ca reclamantul, neavand nici calitate de inculpat, nici de procuror, nu era parte in proces. Desi este adevarat ca l-a reprezentat pe unul dintre inculpati in cadrul procedurii penale, calitatea sa de avocat nu-i da puterea de a interveni in procedura penala in nume propriu****. Mai mult, art. 362 si 385 Cpp limitearza situatiile in care avocatul poate formula apel sau contestatie in nume propriu, la chestiuni legate de costuri si cheltuieli. (...)*

Avand in vedere considerentele mai sus-mentionate, date fiind circumstantele cauzei, ***Curtea considera ca ingerinta invocata a fost disproportionata in raport cu scopul urmarit si, in consecinta, apreciaza ca reclamantul nu a beneficiat de 'controlul efectiv' cerut de statul de drept, capabil sa limiteze ingerinta la ceea ce este 'necesar intr-o societate democratica'***."

*Cititi aici integral Hotararea CEDO in cauza Pruteanu vs. Romania